

Благодаря этому становится возможным определение инвестиционной стоимости предприятия, а также проведение дальнейших исследований по практическому применению системы управления стоимостью в менеджменте предприятий Украины.

1.Бромвич М. Анализ экономической эффективности капиталовложений: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 432 с.

2.Валдайцев С.В. Оценка бизнеса и управление стоимостью предприятия. – М.: Юнити, 2001. – 720 с.

3.Григорьев В.В., Федотова М.А. Оценка предприятия: теория и практика.– М.: ИНФРА-М, 1997. – 320 с.

4.Десмонд. Г.М., Келли Р.Э. Руководство по оценке бизнеса. – М.: РОО, Академия оценки, 1996. – 264 с.

Получено 23.05.2003

УДК 658.56

Г.О.ПИСАРЕНКО

Харківський державний економічний університет

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Розглядаються етапи процесу управління розвитком технічної бази підприємства. Відображено основні умови ефективного функціонування механізму управління розвитком технічної бази підприємства, обґрунтована необхідність подальшого його удосконалення.

Практика проведення економічних реформ в Україні показує, що існування стабільної розвинутої економічної системи неможливе без успішного розвитку підприємств, у тому числі міського господарства. В ринкових умовах підприємство досягає успіху в діяльності, якщо воно знаходиться у стані послідовного й неухильного техніко-економічного зростання, наслідками якого є покращання його фінансового становища, соціально-економічних показників функціонування, випуск конкурентоспроможної продукції.

Донедавна питання технічного розвитку підприємств вирішувалися централізовано галузевими й державними органами влади. У нових умовах господарювання управління підприємством значно складніше, ніж при централізованій адміністративній системі, що пов'язано як із розширенням прав відповідальності підприємств, так і з необхідністю більш гнучкої адаптації до змін у навколишньому середовищі. Як відомо, при адміністративному управлінні економікою перед підприємствами ставилися завдання, головним чином, виробничого характеру. Проблеми реалізації, асортименту, обсягів виробництва, джерел фінансування, розподілу прибутку вирішувались вищестоящими орга-

нізаціями. Відповідно і система управління підприємством будувалася так, щоб максимально оптимізувати виробничий процес. Тепер виникають нові цілі й завдання, які раніше підприємства не тільки не вирішували самостійно, а навіть не ставили.

На жаль, держава не створює необхідних умов для забезпечення стабільності діяльності суб'єктів господарювання, що значно посилює передумови виникнення кризових явищ. Останнім часом вона майже повністю усунулася від вирішення проблем забезпечення ефективного управління підприємствами в сучасних умовах господарювання. Тобто сьогодні, отримавши певну свободу й самостійність, підприємства зіткнулися з необхідністю удосконалення існуючих методів планування та систем управління стосовно умов, що змінилися. Таким чином, відсутність ефективно діючих систем управління зробило необхідним для підприємств самостійно визначати стратегічні напрямки свого розвитку, серед яких на перше місце виходить проблема управління розвитком технічної бази, яка б відповідала ринковим умовам і забезпечувала високу ефективність роботи підприємства, його конкурентоздатність та стійкість положення на ринку.

Процес управління розвитком технічної бази підприємства повинен включати наступні етапи:

- визначення цілей і завдань управління розвитком технічної бази підприємства;
- підготовчий (аналіз виробничих умов підприємства, підготовка прогнозної інформації);
- варіантний вибір рішень (розробка варіантів рішень, вибір критеріїв оцінки ефективності варіантів, оцінка ефективності варіантів рішень);
- програмування робіт (узгодження та ув'язування обраних рішень в єдиний комплекс заходів у рамках програми технічного розвитку);
- супроводження реалізації програми (контроль за виконанням заходів програми, проведення необхідних корекцій програми).

Цілі й пріоритети розвитку технічної бази підприємства залежать від його стратегічної політики, що визначається керівництвом підприємства або вищестоящим міністерством і спрямовується на підвищення ефективності виробництва та якості продукції. Для розробки стратегії треба чітко визначити її “стартові” моменти й інформаційне забезпечення.

Відповідно до стратегії формуються завдання та мета, виконанню якої присвячені поставлені завдання. Для кожного із завдань визначається кінцевий термін виконання. Відбувається також ранжирування завдань стосовно ступеня їх важливості.

Підприємство повинно мати таку систему управління, який підхід до організації роботи, які б дозволили швидко й ефективно відновити технічну базу для виробництва нової конкурентоспроможної продукції. Ці зміни визначають настійну необхідність наявності на підприємстві можливостей успішного координування, глибокої оптимізації процесів, руху матеріальних потоків та виробничих процесів, що забезпечують цей рух. Основою такої оптимізації є наявність технологій виготовлення продукції, технології оперативного управління виробничими процесами. Ці складові багато в чому визначатимуть процеси оновлення виробництва, тобто оновлення і розвиток технічної бази підприємства [2].

Конкретні стратегічні напрямки розвитку технічної бази підприємства пов'язуються з вирішенням таких проблем:

- кардинального підвищення якості виготовленої продукції, забезпечення її конкурентоспроможності на світовому й вітчизняному ринках;
- розробки й широкого впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- скорочення до максимально можливого рівня ручної праці, поліпшення її умов і безпеки;
- здійснення всебічної екологізації виробництва згідно із сучасними вимогами до охорони навколишнього середовища [1].

У процесі економічного управління технічним розвитком підприємства головним є завдання якісної розробки й коригування, забезпечення необхідними ресурсами, постійного відстеження здійснення програм (планів). Тому існує об'єктивна необхідність подальшого удосконалення управління розвитком та використанням технічної бази підприємства. Основна передумова тут полягає у розширенні господарської та економічної самостійності підприємства у прийнятті рішень, що стосуються відтворення та використання його технічної бази. У процесі прийняття рішень встановлюються цілі й стратегія, направляються дії, які ведуть підприємство до успіху чи невдач.

Прийняття стратегічних управлінських рішень на вітчизняних підприємствах перш за все стосується освоєння нових видів продукції та технологій. Воно також передбачає ефективну інноваційну діяльність, адже передумовами впровадження системи стратегічного управління на підприємствах будь-якої форми власності є акумулювання ресурсів і їх глобальний перерозподіл. Завдяки цьому можливе використання нових технологічних процесів, освоєння нових видів продукції та ринків збуту, розширення або цілковита зміна діяльності підприємства.

У сучасних умовах практично кожне підприємство має самостійно вирішувати питання налагодження механізму управління розвитком технічної бази і визначати вимоги до ефективності його застосування. Такий механізм повинен складатися із сукупності елементів організаційного й економічного характеру, що забезпечують реалізацію управлінських дій керівництва підприємства щодо ефективності управління технічною базою [3].

Основними умовами ефективного функціонування механізму управління розвитком технічної бази підприємства є:

- готовність керівництва до певних змін і роботи в нових умовах господарювання;
- наявність менеджменту, який здатний результативно проводити процес управління розвитком технічної бази підприємства;
- наявність нормативно-правової бази, яка б виявила головні аспекти функціонування цього механізму.

Налагодження дійового механізму управління розвитком технічної бази підприємства дасть змогу його керівництву вчасно отримувати необхідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень. Він має бути зручним для підготовки і реалізації дій з управління технічною базою підприємства. Будувати його треба відповідно до основних завдань системи управління технічною базою підприємства. До цієї системи входять:

- забезпечення керівництва підприємства, підрозділів і функціональних служб достатньою інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та оперативного регулювання процесу формування вартості продукції (робіт, послуг);
- визначення обґрунтованості формування технічної бази підприємства за окремими елементами;
- спостереження і постійний контроль за фактичним рівнем технічної бази підприємства;
- виявлення відхилень видів накладних витрат від запланованого рівня як за місцем виникнення цих витрат, так і на підприємстві в цілому;
- виявлення внутрішньовиробничих і внутрішньогосподарських резервів зниження рівня накладних витрат.

Застосування системного підходу до управління технічною базою підприємства сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції, ефективності виробничо-господарської діяльності підприємств і забезпеченню їхньої фінансової стабільності в ринковій ситуації.

1.Гриньова В. М. Принципи та структура системи управління промисловим виробництвом у регіоні // Економіка розвитку. – 2002. – №1. – 100 с.

2.Пономаренко В.С., Ястремская Е.Н., Луцковский В.М. и др. Механизм управления предприятием: стратегический аспект. – Харьков: ХГЭУ, 2002. – 252 с.

3.Трийд О.М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства. – Харків: ХДЕУ, 2002. – 364 с.

Отримано 28.04.2003

УДК 336.713

Л.В.ДІКАНЬ, канд. екон. наук, Т.О.НОВОСЕЛЬЦЕВА
Харківський державний економічний університет

ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Розглядаються місце та роль управління персоналом у загальній системі управління сучасним підприємством. Досліджується економічна природа таких понять як “організація”, “організація управління”, аналізуються підходи до їх визначення. На підставі цього здійснена спроба розкрити сутність та зміст поняття “організація управління персоналом”.

Як показує аналіз досвіду зарубіжних країн, у недалекому минулому напрямки конкурентної боротьби зосереджувались в області технічних нововведень, удосконалення технологій. Однак тим засобом, який гарантує успіх діяльності сучасного підприємства є перш за все ефективна організація управління персоналом. У цьому зв'язку аналіз та визначення сутності поняття «організація управління персоналом» набуває першорядної ваги як для вітчизняної економічної науки управління, так і для господарської практики.

Перш ніж перейти безпосередньо до розгляду цього питання має сенс визначити місце й роль управління персоналом у загальній системі управління сучасного підприємства (фірми, банку тощо). Відповідно до принципів системного підходу управління будь-яким підприємством розглядається як сукупність елементів (підсистем), взаємозалежних (взаємодіючих) один з одним [3, 5]. Кількість таких підсистем може бути різною і залежить від закладеної при декомпозиції концепції та цілей діяльності. Одні автори в управлінні підприємством виділяють такі підсистеми, як управління діяльністю та управління людьми [9]. Другі поділяють загальну систему на підсистему управління людським фактором і підсистему управління речовинними факторами (сировиною, машинами, енергією, капіталом) [10]. Треті [6,13], розглядаючи управління підприємством як систему, кладуть в основу класифікації відповідний ресурсний потенціал і при цьому визначають такі її складові: